

Иступање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића на седници Савета безбедности Уједињених нација на којој је разматран тромесечни Извештај генералног секретара УН-а о раду УНМИК-а:

„Поштовани господине председниче,
Уважени чланови Савета безбедности,
Даме и господо,

Желим да се захвалим специјалном представнику генералног секретара УН-а, амбасадору Захиру Танину, на поднетом Извештају и да честитам председнику Савета безбедности на успешном председавању током овог месеца. Такође желим да поздравим све чланове Савета безбедности.

Представници земаља чланица Савета безбедности УН-а баве се свакодневно питањима која представљају безбедносну претњу, настојећи да испуне свој основни задатак који им даје Повеља УН - очување мира у свету. У свом раду се често суочавају са проблемима чији су узроци настали пре више деценија или чак векова. Подразумева се да цењени чланови Савета безбедности нису и не могу бити упознати са свим, па и оним најситнијим појединостима и чињеницама о сваком конкретном проблему којим се баве. Тиме је већа обавеза оних који пред Саветом безбедности иступају, да пред овим уваженим телом износе само проверене и истините чињенице. Представници Србије се увек труде да на седницама Савета безбедности наступају конструктивно, желећи да тиме допринесу процесу помирења и стабилности у региону, као и дијалогу који се води у Бриселу. Међутим, представници Приштине овде континуирано износе грубе неистине, а у последње време служе се пропагандним паролама и лажима.

На последњој седници СБ, посвећеној стању на КиМ, одржаној 16.05. ове године, чули смо поред осталих измишљотина, како је Албанцима на КиМ било „ускраћено право да играју“ и да је „српска полиција пребијала и хапсила младиће само због тога што играју фудбал“. Неупућени слушалац би могао помислити да се описује сцена на некој од територија под контролом ИСИЛ-а. Следећа слика коју би себи могао да пројектује је и јавно погубљење фудбалера на стадиону.

Фудбал је, као и у већини земаља овог света, најпопуларнији спорт у Србији. Најпознатији

клуб из јужне српске покрајине је свакако ФК Приштина, које је своје златне тренутке имао средином осамдесетих година прошлог века, када је наступао у Првој савезној лиги Југославије. Најбољи фудбалер свих времена ФК Приштина је садашњи председник тзв. ФС Косова Фадиљ Вокри.

Поштоване даме и господо,

Тај исти Фадиљ Вокри је након каријере у Приштини, 1986. године, одлучио да пређе нигде другде до у београдски Партизан. Дакле, не у Партизани из Тиране, већ у београдски Партизан, у коме је играо пуне три године, за време док је на власти био Слободан Милошевић. Фадиљ Вокри је у наведеном периоду наступао 12 пута и за репрезентацију Југославије, а у сусрету са албанским Фљамуртаријем 1987. године био је најбољи играч Партизана и стрелац једног гола. Према његовим речима, и данас је навијач Партизана из Београда. Поред Вокрија, за Партизан су наступали и други косметски Албанци, од којих неки имају статус легенди овог клуба.

Да ли вам звучи вероватно да неки фудбалер, кога наводно злостављају, пребијају и дискриминишу само зато што је припадник националне мањине, наступа за репрезентацију те земље и годинама игра за клуб из главног града те земље?

Претпостављам да су неки од вас изненађени, ако не и запрепашћени с обзиром на оно што сте слушали на претходној седници. Мене ништа не може да изненади и спремам се да за пар минута чујем нове неистине, пропагандне пароле и лажи.

Једна од мантри које ћете обавезно чути од свих представника Приштине јесте како су косовски Албанци били лојални и добри грађани Југославије све док се није појавио Слободан Милошевић. Ова теза је још једна у низу историјски неутемељених измишљотина које се упорно пласирају међународној заједници, у циљу придобијања подршке за сепаратизам и етничко чишћење које систематски спроводе на КиМ протеклих 100 година.

Јасно је да је на Косову и Метохији на делу систематичан национализам и сепаратизам, чију идеолошку кичму представља Призренска лига, основана 1878.г. са само једним циљем: уједињење свих простора на Балкану насељених албанским живљем у једну државу, чиме се доводи у питање територијални интегритет не само Србије, већ и Македоније, Црне Горе, Грчке и других земаља у региону. Ту је видљиво да су неки појединци, државе и међународне организације, нажалост, имале своју улогу у овим процесима, што потврђује и пример Вилијема Вокера, бившег шефа Верификационе мисије ОЕБС-а на Косову, на основу чијих је насумице изнетих оцена о Рачку донета одлука о бомбардовању Србије и СРЈ. Данас, 17 година након тога, Вилијем Вокер је почасни грађанин Албаније, херој Косова, херој са више одликовања у Приштини и један од ретких који се отворено противи оснивању Специјалног суда за злочине ОВК који сте овде подржали и који је, на крају, на албанској телевизији "Top Channel" изјавио да подржава идеју о великој Албанији, односно о уједињењу Косова и Албаније.

Даме и господо,

Пошто ће госпођа Читаку вероватно и овога пута говорити о геноциду и етничком чишћењу, желим тим поводом да вам кажем да је то још једна пропагандна парола и лаж. Основна дефиниција геноцида, ратних злочина и етничког чишћења јесте уништавање или протеривање становништва. Србија је милион пута изјављивала да сваки злочин треба да буде кажњен, али историја још не памти такав „геноцид“ после којег припадника народа који је наводно извршио геноцид има 10 пута мање, а припадника народа над којим је наводно извршен геноцид има значајно више него раније.

Запамтите, од 427 насеља, Срби су протерани из 311. То јесте етничко чишћење, али Срба. Статистика је страшна и поразна. Подаци о којима ћу говорити нису из српских извора, већ резултати пописа из 1981. године, из времена Тита, пре Милошевића, и резултати пописа на Косову који су извршиле приштинске власти 2011. године.

У Приштини је 1981. године било 43.875 Срба, а према попису из 2011. године 430. Даме и господо, то је сто пута мање! Албанаца је 1981. године било 140.043, а 2011. године 194.953. Па какав је то геноцид, злочин и етничко чишћење над Албанцима! У Урошевцу је 1981. године Срба било 18.285, а 2011. године 32, што је шесто пута мање. У Пећи је 1981. године Срба и Црногораца било 17.791, а 2011. године 332. Пећ је место где је основана Српска православна црква у 13. веку и где се налази Пећка патријаршија, споменик културе који је на листи светске баштине УНЕСКО. У Ђаковици је 1981. године било 1.898 Срба, а данас 17. У Подујеву је било 2.242 Срба, а данас их је 12, скоро двеста пута мање. У Призрену, граду у којем сам рођен, који је у 14. веку био престоница Србије, 1981. године Срба је било 11.651, 2011. године их је било 237, а данас их има свега 27. То је око четиристо пута мање... И шта да вам кажем сада, сваки коментар је сувишан. Ово су истина, статистика и чињенице, а пропагандне паролe препуштам уваженом представнику Приштине.

Даме и господо,

Дозволите ми да се сада вратим на Извештај. Актуелни, као и сваки наредни Извештај генералног секретара о раду УНМИК-а требало би посматрати и у овом ширем историјском контексту који сведочи о комплексности ситуације на и у вези са Косовом и Метохијом и може да допринесе бољем разумевању генезе овог питања.

Извештај пред нама има унеколико другачију структуру у односу на претходне. У актуелном извештају, уведене су нове целине попут нормализације односа Београда и Приштине и партнерстава и сарадње. У делу који се односи на нормализацију односа између Београда и Приштине није на адекватан начин представљен значај Заједнице српских општина која се поступно, чини се, своди на административну ставку, узгредно поменуто у тачкама 18. и 19. Извештаја. Као што је познато, Заједница српских општина још увек није основана. И овом приликом бих подсетио да је постизање Бриселског споразума било мотивисано тежњом за изналагањем могућности за систематску, институционалну заштиту српске заједнице на КиМ, услед непостојања адекватних институционалних механизма којима би се ефикасно штитили њени интереси. Сходно договору, тај задатак је требало да извршава управо Заједница српских општина, чиме се она суштински надовезује на резолуцију СБ УН 1244 (1999). Уместо да њено

успостављање буде централно питање које је морало бити спроведено што хитније, она је постала предмет политичких уцена. Уосталом, и приликом недавне посете Београду и Приштини, амерички потпредседник Џозеф Бајден је директно указао на неопходност брзог формирања ЗСО као услова за процес регионалне стабилности и помирења. Морам да приметим да су у Извештају и овом приликом изостале референце на положај српске и других заједница јужно од Ибра, где живи већина српске заједнице на КиМ. Наглашавам да нису и да не могу бити сви проблеми везани искључиво за подручје северно од реке Ибар. Занемаривање заштите људских права и проблема са којима се сусрећу Срби и припадници других заједница, посебно Горанци, јужно од Ибра доприноси њиховом осећају изолованости, запостављености и безизгледности. Начин на који се у Извештају помиње концептуални документ косовских власти који се тиче повратка ствара лажну слику да се у Приштини на плану повратка нешто озбиљно ради. Међутим, досадашња искуства дају основа за оправдану сумњу у том погледу. Извештај се позива на непостојање поузданих података са пописа као разлог или изговор за низ конкретних проблема од повратка до одсуства усвајања буџета у четири општине на северу Покрајине. Притом се занемарује да је попис становништва у режији и са политичким мотивима Приштине неприхватљив из бројних разлога и да као такав свакако не би био искоришћен за унапређење живота Срба што се уосталом може урадити и без пописа, само ако постоји добра воља. Спајање одељка о владавини права са људским правима у структури Извештаја учинило је да са радара потпуно нестане аспект људских права припадника мањинских заједница.

Даме и господо,

Није довољно само констатовати неприхватљиво низак обим повратка, већ га треба објаснити конкретним разлозима оваквог забрињавајућег стања. Да поменем само неке: од административних, институционалних и правних препрека за повратак преко одсуства безбедности до опредељивања интерно расељених за локалну интеграцију на подручју уже Србије која није чин свесног и жељеног избора већ последица недостатка било какве друге алтернативе. Питање повратка је нераскидиво повезано и са заштитом и остварењем имовинских права српског становништва, укључујући интерно расељене.

И овом приликом истичем поразну чињеницу да је одрживи повратак остварило тек неких 4.000 лица (1,9%). Сувопарно статистичко изношење парцијалних евиденција о нападима на живот, безбедност и имовину Срба и припадника других неалбанских заједница представља релативизацију цивилизацијски недопустиве појаве - прогона по етничкој и верској основи. Недопустиви су и бројни случајеви скрнављења, уништавања и напада на српске културне и верске објекте, али и ширења лажних тврдњи, попут оне да се поред Храма Христа Спаса у Приштини налазе масовне гробнице. Реч је о шпекулацијама које се шире већ годинама. Директор Одељења за судску медицину у Приштини 14. јуна о.г. је изјавио да се појавио сведок који је потврдио да су 12. и 13. јуна 1999. године вршена прекопавања терена на овој локацији и да се основано сумња да су ту сахрањена тела косовских Албанаца. На захтев Београда, у два наврата 13-14. и 27. јула о.г. извршено је прекопавање локације. У претрагу терена били су укључени косовски представници заједно са ЕУЛЕКС-ом и представницима Београда и констатовано је да нема посмртних остатака нити гробница. Упозоравамо да је ширење оваквих информација пре свега било

у функцији одузимања простора у центру Приштине на коме се Храм Христа Спаса са припадајућим земљиштем налази, али и дискредитације Српске православне цркве. Иначе, да подсетим реч је о недовршеном храму који је од стране Приштине претворен у јавни нужник и простор на коме се снимају музички спотови оскудно одевених локалних певачица, што најбоље сведочи какав је однос Приштине према културној и верској баштини Срба.

Може се рећи да је остварени повратак расељених заједнички неуспех свих актера инволвираних у процес повратка. Сви сносимо одговорност да то променимо и створимо услове у којима ће расељенима не само декларативно, већ суштински бити остављен избор између повратка и локалне интеграције. За то је нужно да у месту повратка буду испуњени елементарни услови у смислу личне и имовинске безбедности, инфраструктуре и приступа јавним услугама. У том смислу поздрављам позив садржан у Извештају лидерима свих страна да врате у фокус безбедан и одржив повратак избеглица и интерно расељених лица.

Уважени чланови СБ УН,

Заједничко за све досадашње извештаје, укључујући овај, јесте да када се говори о инцидентима на КиМ изостаје њихова квалификација као етнички мотивисаних. Извештај у само једној краткој реченици наводи да је пријављено 86 инцидената против припадника мањинских заједница, већином косовских Срба. И ништа више од тога. Изостаје приказ институционалног реаговања надлежних полицијских, тужилачких и правосудних органа. Без тога, сви напади и друга кривична дела против Срба се деперсонификују и свде на статистику. Крајња и најопаснија последица оваквог приступа је поступно привикавање свих, укључујући међународну заједницу, на фактичку некажњивост за кривична дела почињена против Срба и других неалбанаца, укључујући убиства. Колико далеко се иде у негирању права српске заједнице сведочи и забрана Приштине да се на Косово и Метохију уносе уџбеници на српском језику. Таква пракса је постојала и раније, али спорадично, да би од почетка јуна заплена свих књига на српском језику постала редовна пракса, због чега је отказан и Видовдански сајам књига, који је требало да се одржи у Грачаници од 15. јуна до 1. јула.

Безбедност на Косову и Метохији је увек била нестабилна. Радикализација политичке климе и погоршање безбедносне ситуације услед јачања политичког и верског екстремизма само су појачали ту нестабилност. И извештај пред нама садржи референце о борцима ИСИЛ-а пореклом са Косова и Метохије. Косовски Албанци су процентуално, у односу на број популације, најзаступљенији у редовима ове терористичке организације. О забрињавајућим последицама оваквог стања сувишно је и говорити.

Уважени чланови Савета безбедности,

Република Србија ће, у интересу регионалне стабилности и што бољих српско-албанских односа, наставити дијалог Београда и Приштине. Наставићемо политику мирног решавања конфликта, одговорним приступом нормализацији односа и пуним спровођењем усаглашених договора у Бриселу. Питање Косова и Метохије је много више

од територијалног и питања националног идентитета, оно је тачка на којој ће се дугорочно дефинисати српско-албански односи од којих зависи стабилност и економска перспектива читавог региона. Без обзира на чест недостатак конструктивности друге стране, наставићемо да посвећено радимо на побољшању односа, снажењу поверења и учвршћивању европских вредности и перспектива оба народа. Не желимо да ситуација на Косову и Метохији буде латентна претња стабилности и напретку Србије и региона, и зато ћемо предано радити на мирном решавању несугласица, свесни да је пред нама дуготрајан процес, у којем, да ствар буде тежа, често немамо саговорника који са нама дели визију просперитетног и политички напредног региона.

Зато, даме и господо, позивам земље које нису признале једнострано проглашену независност Косова да, упркос притисцима које многе од вас трпе, останете доследне у свом поштовању међународног права, Повеље УН-а и врховног ауторитета СБ УН-а на плану очувања међународног мира и безбедности, чија резолуција 1244 (1999) потврђује суверенитет и територијални интегритет Републике Србије. Имајте на уму да је подршка међународне заједнице кључна за успех дијалога Београда и Приштине који представља један од малобројних успешних примера мирног решавања спорова у свету. Свака могућа промена става држава које нису признале једнострано проглашену независност Косова би негативно утицала на даљи конструктиван приступ страна у дијалогу и на имплементацију до сада постигнутих договора. То је оно што тражимо. Прилику за дијалог и договор у пуној сагласности са међународним правом уместо једностраних потеза и непоштовања норми међународног правног поретка. Подсетићу да је међународно право универзално и важи за све, што се међутим односи и на кршења међународног права. Оно што се дешава Србији од 1998-99, сутра може да се деси било којој држави на свету. Истовремено апелујем на државе које своја иступања у овом цењеном телу користе да позивају на кршење његових правно обавезујућих резолуција да то не чине. Понављам, у складу са резолуцијом СБ УН 1244 (1999) усвојеном у складу са Главом VII Повеље УН-а, Косово и Метохија је део Републике Србије под привременом управом Мисије УН-а. Ова резолуција је и даље важећи правни основ режима управе на КиМ и може бити измењена искључиво усвајањем нове резолуције СБ, што није случај. Овом приликом позивам и државе које су признале једнострано проглашену независност Косова да, у светлу изнетих чињеница, ову своју одлуку преиспитају.

Хвала на пажњи."